

แถลงการณ์สมาคมการค้าเมล็ดพันธุ์ไทย

ตามที่กรมวิชาการเกษตร ได้ดำเนินการปรับปรุงพระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. 2542 โดยการยกร่าง “ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. ....” ซึ่งผ่านกระบวนการทางกฎหมายอย่างถูกต้อง มีการจัดประชุมสัมมนาเพื่อเปิดรับฟังความคิดเห็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากทุกภาคส่วนมาหลายครั้ง และล่าสุดได้เพิ่มช่องการรับฟังความคิดเห็นออนไลน์ บนเว็บไซต์กรมวิชาการเกษตร ซึ่งร่าง พ.ร.บ.ดังกล่าวว่าด้วยเรื่องการคุ้มครองพันธุ์พืช 3 กลุ่ม ประกอบด้วย

1. การจดทะเบียนพันธุ์พืชใหม่ ซึ่งเป็นการคุ้มครองเชิงทรัพย์สินทางปัญญา ให้สิทธิกับนักปรับปรุงพันธุ์พืชทั้งจากภาครัฐ ภาคเอกชน หรือเกษตรกรที่มีความรู้ความสามารถในการปรับปรุงพันธุ์พืชจนได้เป็นพันธุ์พืชใหม่ และนำมาจดทะเบียนคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่ ภายใต้ พ.ร.บ.นี้
2. การแจ้งและอนุญาตให้ใช้พันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไปและพันธุ์พืชป่า เพื่อการศึกษา ทดลอง วิจัย และปรับปรุงพันธุ์ ซึ่งเป็นการคุ้มครองเชิงอนุรักษณ์ รวมถึงการบริหารจัดการกองทุนคุ้มครองพันธุ์พืชที่มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้ชุมชนอนุรักษณ์และใช้ประโยชน์พันธุ์พืชอย่างยั่งยืน
3. การจดทะเบียนพันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่น ให้สิทธิความเป็นเจ้าของกับชุมชน

โดยร่างกฎหมายนี้ ให้ความคุ้มครองต่อพันธุ์ที่เป็นผลลัพธ์จากกระบวนการปรับปรุงพันธุ์พืช ด้วยความพยายามของนักปรับปรุงพันธุ์ ซึ่งตรงตามเจตนารมณ์หลักของกฎหมาย และไม่ได้ห้ามหรือจำกัดสิทธิเกษตรกรหรือประชาชนคนใด ในการเก็บพันธุ์ที่มีอยู่ตามธรรมชาติไปใช้ประโยชน์ แต่ยังสามารถป้องกันมิให้ใครคนใด นำพันธุ์ที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติไปแอบอ้างเป็นสิทธิส่วนตัว และมีหน่วยงานหลายภาคส่วนที่เกี่ยวข้องดูแลในเรื่องพื้นฐานให้เกิดผลประโยชน์ต่อส่วนรวมและเกษตรกรอย่างเป็นธรรม

ทั้งนี้ประเด็นการจดทะเบียนพันธุ์พืชใหม่ และการใช้พันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไป มักจะถูกนำมาบิดเบือนสร้างความสับสน ให้กับสาธารณะ เช่น เป็นการผูกขาดเมล็ดพันธุ์ให้บริษัทเอกชน / เกษตรกรมีความผิดต้องติดคุก หากเก็บรักษาพันธุ์ไว้ปลูกต่อ / การหลีกเลี่ยงไม่ต้องแบ่งปันผลประโยชน์ของบริษัทเอกชน เป็นต้น

สมาคมการค้าเมล็ดพันธุ์ไทย ขอชี้แจงทำความเข้าใจ ดังนี้

1. พันธุ์พืชใหม่ ที่ได้รับความคุ้มครองภายใต้ พ.ร.บ.นี้ นับเฉพาะพันธุ์พืชที่ผ่านกระบวนการปรับปรุงพันธุ์มาจนเป็นพันธุ์ใหม่ และนำมาขอจดทะเบียนเป็นพันธุ์พืชใหม่ ซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการตรวจสอบ การปลูกทดสอบ จนกระทั่งได้รับการอนุมัติประกาศให้เป็นพันธุ์พืชใหม่ จากกรมวิชาการเกษตรเท่านั้น ไม่ได้เกี่ยวข้องกับพันธุ์พืช ที่ประชาชนทั่วไป หรือเกษตรกร ได้ทำการเพาะปลูก และเก็บพันธุ์ไว้ใช้ๆ กันอยู่ในปัจจุบันแต่อย่างใด (รายชื่อพันธุ์พืชที่ได้รับการคุ้มครองเป็นพันธุ์พืชใหม่สามารถตรวจสอบได้บนเว็บไซต์ของสำนักคุ้มครองพันธุ์พืช กรมวิชาการเกษตร) พ.ร.บ.นี้ ไม่ได้ห้ามหรือจำกัดสิทธิเกษตรกรหรือประชาชนคนใด ในการเก็บพันธุ์ที่มีอยู่ตามธรรมชาติไปใช้ประโยชน์ และถึงแม้ว่าจะจะเป็นพันธุ์พืชที่ได้รับการอนุมัติให้เป็นพันธุ์พืชใหม่ ตาม พ.ร.บ.นี้ เกษตรกรก็มีสิทธิเก็บเมล็ดพันธุ์ ไว้ไปปลูก รุ่นต่อๆ ไปได้
2. เรื่องการผูกขาดเมล็ดพันธุ์ เป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้ในประเทศไทย เพราะพันธุ์พืชชนิดเดียวกันกับพันธุ์พืชใหม่ที่ได้รับการอนุมัติจาก พ.ร.บ.ฉบับนี้มีอีกมากมาย ซึ่งเกษตรกรสามารถเลือกใช้ได้โดยไม่จำเป็นต้องพึ่งพาพันธุ์พืชใหม่ ตัวอย่างเช่น ปัจจุบันมีพันธุ์แตงกวา กว่า 100 พันธุ์ แล้ว นาย ก. ได้ปรับปรุงพันธุ์ขึ้นมาใหม่และได้รับอนุมัติให้เป็นแตงกวาพันธุ์ใหม่ตาม พ.ร.บ.นี้ อีกหนึ่งพันธุ์ เกษตรกรก็ไม่จำเป็นต้องมาเลือกใช้พันธุ์ใหม่ของ นาย ก. เกษตรกรสามารถเลือกซื้อพันธุ์แตงกวาจากหน่วยราชการ สถาบันการศึกษา หรือบริษัทต่างๆ ได้ตามความพอใจ
3. การใช้พันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไปและพันธุ์พืชป่า เพื่อใช้เป็น พ่อแม่พันธุ์ ใช้เป็นต้นแบบในการพัฒนาพันธุ์พืช หากมีการนำทรัพยากรจากธรรมชาติไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงพันธุ์พืช หรือผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ สมาชิกสมาคมฯ เห็นด้วยที่จะต้องมีการแบ่งปันผลประโยชน์ให้กับประเทศ แต่อย่ารวมพันธุ์พืชที่ทางภาคเอกชน หน่วยงานราชการ สถาบันการศึกษา บุคคลใดบุคคลหนึ่ง ที่ได้ปรับปรุงพัฒนาพันธุ์เหล่านั้น ขึ้นมาเอง หรือมีการนำพันธุ์จากต่างประเทศมาใช้ในการปรับปรุงพันธุ์ ว่าเป็นพันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไปและพันธุ์พืชป่า

สุดท้ายนี้ สมาคมการค้าเมล็ดพันธุ์ไทย ซึ่งมีสมาชิกเป็นผู้ประกอบการด้านวิจัยและพัฒนาเมล็ดพันธุ์ , ด้านการผลิตเมล็ดพันธุ์ , ด้านการนำเข้า-ส่งออกเมล็ดพันธุ์ , ด้านการตลาด และร้านค้าเมล็ดพันธุ์ ขอสนับสนุนร่าง พ.ร.บ.คุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. ... ฉบับร่างแก้ไขปรับปรุงใหม่ โดยกรมวิชาการเกษตร ซึ่งจะมีส่วนช่วยส่งเสริมสนับสนุนนักปรับปรุงพันธุ์พืชทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และเกษตรกรหัวก้าวหน้า ให้มีกำลังใจในการพัฒนาพันธุ์พืชใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อเกษตรกรได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน